

PARSHAS KI SAVO

תשפ"ה

This week we read Parshas Ki Savo, followed by Parshas Nitzovim.

The gemara says we must read the brochos and kolos of Mishneh Torah before Rosh Hashono.

Why?

We are coming to a yom hadin, and Torah is a very serious thing. We made a bris with Hashem to keep Torah and mitzvos in exchange for being Hashem's chosen nation.

This means Torah and mitzvos aren't just a suggestion – not just a good idea. Which of course it is.

A bris is a deal – we do our part, and Hashem does His part. So we have an absolute obligation to keep the Torah, and it has consequences when we follow it and when we don't follow it. There is a din and cheshbon.

Coming to Rosh Hashono means coming to a day where we take stock of what we are doing with our lives, and what we are accomplishing or not accomplishing. It is a yom hadin. We make a cheshbon hanefesh to see where we need to improve, and how we are going to improve. We are given a month of Elul, which is a time of rachamim, and Hashem is ready to accept our teshuvah. But the rachamim begins with a sincere attempt on our part to make a cheshbon hanefesh and to correct our course in life.

There are different types of cheshbonos for different types of people. For a businessman, his cheshbon primarily has to be about honesty in his business dealings. As we mentioned last week, at the end of Parshas Ki Seitzei the Torah refers to dishonest business practices as a to'eivoh – which is a very strong word for repulsiveness. Because Hashem's middoh is emes, and His seal is emes. He expects us to have that middoh. The further you are from emes, the further you are from Hashem.

Emes has to be part of your personality and you have to work on it in order to make it a part of you.

Every occupation and every stage in life requires its own type of cheshbon hanefesh.

What kind of cheshbon does a doctor make?

The gemara in Sanhedrin says שברופאים לגיהנם! Rashi there explains that a doctor constantly makes decisions about how to treat people and which people to treat. Does he prioritize his professional status? Does he prioritize his professional considerations and/or doctor's fees? Or does he prioritize the health and well-being of the patient in front of him?

So before the yom hadin, a doctor has to make the cheshbon hanefesh about the mitzvah he is doing. The Ramban is clear that healing people is a mitzvah. So, how well is he using his healing abilities as a mitzvah to heal people instead of just advancing his career?

But for yeshiva bochurim, there is a different kind of cheshbon hanefesh that one has to make.

Later in the parsha we have an introduction to the brochos and kolos:

היום הזה ה' א' מצוה לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך: את ה' האמרת היום להיות לך לא' וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצוותיו ומשפטייו ולשמע בקולו: וה' האמירך היום

להיות לו לעם סגולה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו: ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיתך עם קדוש לה' א' כאשר דבר:

Rashi says that האמרת means that we are set aside. We have a unique relationship with Hashem. It includes five things:

(1) הלכת בדרכיו – The Rambam says the mitzvah of הלכת בדרכיו is developing Hashem's middos of rachamim: chessed, emes, etc. The Rambam writes at the end of Hilchos De'os that Hashem chose Avrohom to found His special nation because He knows Avrohom will train his children and teach them chessed, emes, tzedoko and mishpot. Avrohom taught the Derech Hashem to the world.

(2) לשמור חוקיו – the mitzvos that have no apparent reason.

(3) מצוותיו – the mitzvos that make sense to us

(4) משפטי – mitzvos bein odom l'chaveiro

(5) לשמוע בקולו – this is hard to understand. Because we already listed good middos and keeping every type of mitzvah. So what is left to be referred to as לשמוע בקולו?

The Ohr HaChaim says:

ולשמוע בקולו זה תלמוד תורה, ודקדק לומר בקולו על דרך אומרים ז"ל וז"ל מנין לשמוע מפי קטן וכו' כשומע מפי הגבורה דכתיב אם שמוע תשמע בקול ה' א'. וטעם שצוה על עסק התורה באחרונה, להעיר שהגם שהשיג אדם לדעת כל האמור וקיימו אף על פי כן לא יאמר מה לי לתלמוד תורה אם לדעת מה יעשה ישראל הנה ידעתי וקיימתי כל דברי ה' אלא אף על פי כן חייב הכתוב תלמוד תורה, והוא אומר אחר כל מה שחייב לעשות ולשמוע בקולו כי מצות תלמוד תורה היא מצוה בפני עצמה שאין זמן ליפטר ממנה עד יום מותו דכתיב זאת התורה אדם כי ימות באהל:

means Talmud Torah. This is an integral part of the bris Hashem has made with Klal Yisroel. It isn't just about obeying mitzvos. Talmud Torah isn't just a good idea. It is the yesod of Yiddishkeit.

Why did Talmud Torah come at the end of this list? It is to emphasize that even if you know exactly what you are required to do, and you fulfill all the mitzvos perfectly, you still have to learn for its own sake. It is a never-ending obligation.

The Ohr HaChaim continues:

והנה תמצא ו' מעלות בפסוק את ה' האמרת, א' להיות לך לא', ב' ללכת בדרכיו, ג' לשמור חקיו, ד' ומצוותיו, ה' ומשפטייו, ו' ולשמוע בקולו, כנגדם אמר ה' שש מעלות לכנסת ישראל. א' להיות לו לעם סגולה זה כנגד להיות לך לא', ב' ולשמור כל מצותיו זה כנגד ללכת בדרכיו, ג' ד' וה' ולתתך עליון וגו' לתהלה ולשם לתפארת הם כנגד שמירת חקיו ומצוותיו ומשפטייו, ו' ולהיותך עם קדוש לה' זה כנגד ולשמוע בקולו כי על ידי עסק התורה יתייחס להם שם זה של קדוש, ואומר כאשר דבר דכתיב ואתם תהיו לי וגו' וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל:

He says that just by keeping mitzvos would be sufficient to make us superior to the other nations, but limud Torah makes us a holy nation. Talmud Torah is an absolute obligation for everyone. A holy nation means we are a nation that learns Torah.

Our relationship with non-Jews completely depends on our level of Torah and mitzvos. If all Klal Yisroel kept Shabbos, then we would not have any real enemies – we could deal with them easily.

The Ramban points out in this week's parsha, that the Land of Israel

functions under a totally different set of rules than the rest of the world. Hashem's direct hashgocho is involved round the clock non-stop, and everything works above the realm of natural law.

The parsha discusses the setting up of the brochos and kholos on Har Grizim and Har Eival, and then the tochocho starts.

The Ohr HaChaim comments again about Talmud Torah. It is the key to all the brochos:

ונתנך ה' עליון וגו'. הנה האדון חלק יעודי הטובה כנגד קיום המצות כל אחד כפי מה שראוי לו, כללות המצות הם ג' הרשומים בפסוק אם שמוע תשמע, והם תלמוד תורה, ושמירת לא תעשה, וקיום מצות עשה, כנגד תלמוד תורה יעד ברכה ונתנך ה' עליון ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, ופירוש הכתוב שזה יהיה כנגד שכר אם שמוע וגו' במה שגמר אומר כי תשמע בקול ה' א' הרי שיעוד זה הוא כנגד שכר תלמוד תורה. והוא גם כן מכוון אליו כי באמצעות התורה ישתנו למעלה מכל האומות שאינם בני תורה, ואמר עוד **ובאו עליך כל הברכות וגו'** פירוש נוסף על יעוד ונתנך ה' עליון עוד לו ברכות אלו בשכר תורה. **והנה** תמצא שכל הברכות האמורות בענין הם מכוונים כנגד שכר תלמוד תורה על זה הדרך, אומרו **ברוך אתה בעיר וגו'** על דרך אומרים ז"ל דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים כל העוסק בתלמוד תורה נכסיו מוצלחים, ואומרו **ברוך פרי בטן וגו'** ולמד מעובד אדום הגיתי אשר נכנס אצלו ארון התורה מה עצמו פרי בטנו בזמן מועט כאומרים ז"ל שאשתו וחי' כלותיו ילדו כאחד ששה בכרם אחד. **ואומרו ברוך אתה בבואך וגו'** שתהיה יציאתו מן העולם בלא חטא וכו', וזה יהיה באמצעות תלמוד תורה שתגין עליו מהחטא. **ואומרו יתן ה' את אויביך וגו'** על דרך אומרו ובעת החלו ברינה נתן ה' מארבים על בני עמון והר שעיר וגו' וינגפו, ואמרו רבותינו ז"ל אין רינה אלא תורה:

But then we come to the difficult flip-side to all this.

If the key to all the brochos is limud Torah, then the main trigger for all the kholos is the sin of bittul Torah:

והיה אם לא תשמע וגו'. התנה הכתוב על ג' דברים תלמוד תורה, ושמירת מצות לא תעשה, וקיום מצות עשה, שצריך שיהיו שלשתם יחד, הכוונה שהגם שלמד תורה אם לא ישמור, או אם ישמור ולא יעשה, או אם יעשה שניהם ויבטל מתלמוד תורה, יבואו עליו הקללות רח"ל כאשר יבאר מה שנוגע לכל אחת מהנה עונש כל אחד בפני עצמו. והתחיל בעונש ביטול תלמוד תורה ואמר **אחור אתה בעיר וגו'** עד מאמר ועד אבדך מהר, וגמר אומר **מפני רוע מעלליך אשר עזבתני**, הרי שהקללות החמורות עד עתה הם כנגד עזיבת התורה כי העוזב תורה כעוזב ה', וכן תמצא שהקפיד ה' כל כך על עזיבת התורה ואמר על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזבם את תורת, והוא אומרו כאן ועד אבדך מהר מפני רוע מעלליך **אשר עזבתני**:

The Ohr HaChaim quotes the famous gemara that says the cause of the churban habayis was bittul Torah.

All of these ideas point to one main concept: limud Torah isn't just one of the many mitzvot we do. It is the main mitzvah by which we connect to Hashem in the deepest way. When our mind becomes preoccupied

with thoughts of Torah, we are connecting our mind to Hashem's mind. It establishes a deep bond between ourselves and Hashem.

Here in Eretz Yisroel – because of the unique kedushah of Eretz Yisroel – we have a greater opportunity to connect deeply to Hashem through limud Torah, more than is normally possible in Chutz Lo'oretz. We don't have to prove it. It is obvious to anyone who comes to learn here.

And although bittul Torah is serious everywhere, here in the parsha we see that limud Torah has an extra impact on the shefa brocho that comes down to the world. We have the greatest tool of bringing kedushah and tikkun to the world and eliminate corruption and evil in the world. The highest way of doing this is through limud Torah.

Every person has his personal level of Talmud Torah. A doctor or a professional has his level of chiyuv, and his cheshbon hanefesh to make sure he is living up to his chiyuv. A person learning full time in yeshiva has his level of obligation – and his responsibility is greater because his full day of total immersion in limud Torah is holding up the world.

When we approach the yom hadin, each of us has to ask ourselves how serious we are taking our obligations toward Talmud Torah. But a person has to decide for himself what he thinks is worthwhile to invest his major effort in. What is important to you in this world?

While you are in yeshiva, you first need to decide to take limud Torah seriously. Otherwise, everything will be a struggle and a chore. Once you made a clear decision that this is what you want, then you push yourself a little more each day until it becomes natural.

The Kotzker Rebbe asked: why does the posuk say האלה והיו הדברים אשר אנכי מצוך היום על לבבך? Why is Hashem telling us to put divrei Torah 'on top' of our hearts? Why not tell us to put them 'straight into' our hearts? He answered that this is not the way the human heart works. You can't immediately access your heart on demand. You first have to put the Torah over your heart and then eventually your heart opens up and the Torah falls in.

We are heading to the yom hadin. Klal Yisroel has gone through two very difficult years. We have to understand that it is not because of Hamas or Hezbollah or Iran. It is Hashem who is behind everything that is going on. We have our obligation to bring success to Klal Yisroel through our limud HaTorah. This is what we can do. The Ohr HaChaim says this is how maximum brocho comes to the world, and maximum kholo comes through bittul Torah.

As we prepare for the yom hadin by reading these parshiyos, we have to take very seriously the question of how well we are measuring up to our obligation of limud Torah.